

industrija
pohištva
stol
kamnik
jugoslavija

STOL

GLASILO KOLEKTIVA

Duplica, 31. 12. 1969

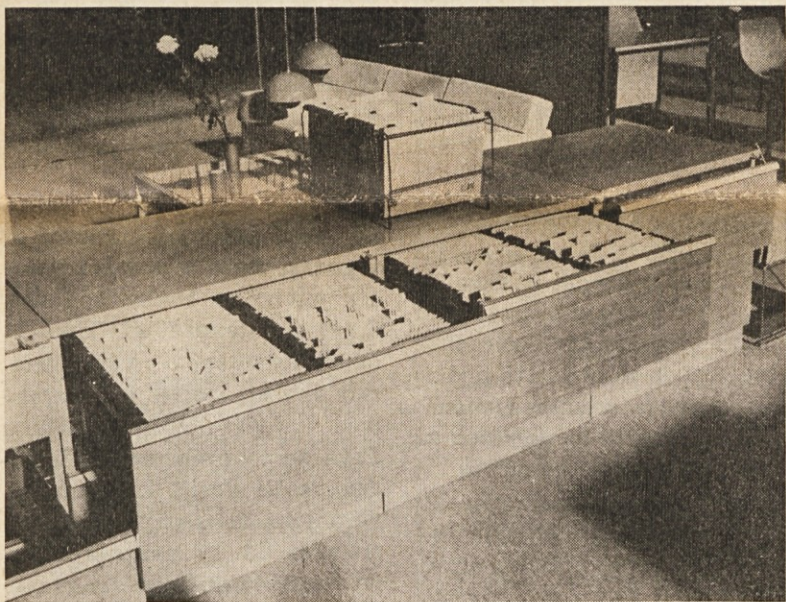
Leto 16 – št. 15

Srečno 1970!

»Vsak človek, tudi najsiriromašnejši, ima v hiši svojega življenja kamrico, za katero nosi ključ vedno s seboj in ga ne posodi nikomur«. (Cankar)

Res je tako. Vsi imamo nekaj, kar se veselimo, pričakujemo, kamor se vračamo, nekaj intimnega, čemur bi morda lahko dejali osebna sreča. Ob vstopu v novo leto 1970 se bomo v to tudi zamislili. Vsak izmed nas. Vsak bo zaročljaj s ključem kamrice svojega življenja. Vanjo bomo vstopali tudi v prihodnjem letu. Iz nje naj bi se vsak povrnil potolažen, očiščen in utrjen, poln vere vase in v dobroto svojega bližnjega, poln zaupanja v dan in v večnost, poln moči, brez strahu, pripravljen na svatovanje in na svojo lastno sedmino. (Cankar)

Toda v Cankarjevem življenju so bili stalno prisotni mati, delo, domovina. Tudi v našem delu in prizadevanjih bodo v prihodnjem letu prisotne matere, otroci, sestre, očetje, bratje, družine. Vse, kar najbolj ljubimo. Tudi domovina! Tudi delo je zastopano v naših mislih, upih, željah, je del našega življenja, razmišljanja in ustvarjanja.

V novo leto vstopamo z novimi delovnimi pridobitvami. Izdelovali bomo nov sistem pisarniškega pohištva.

NA PRAVI POTI

Prav gotovo je za vsakega našega sodelavca, ki živi in dela s kolektivom, največja skrb, kako bo z delom, ali imamo naročila, ali imamo vsaj za pol leta naprej zagotovljeno delo. Vprašanje samo pa je zapleteno, rešitev pa je odvisna od nešteto faktorjev. Poglejmo samo en argument, od katerega je odvisna naša uveljavitev na trgu, in je obenem zagotovilo za delo. Vzemimo del našega programa: pisarniško pohištvo. Vprašanje je, ali to pohištvo ustreza razmeram na trgu, ali je prilagojeno vsem funkcijam, ki jih mora tako pohištvo opravljati. Izkušnje kažejo, da naše pohištvo dobro služi svojemu namenu. V to je prepričano tudi naše tržišče. To trditev lahko podkrepimo s primerom.

Pred leti, ko smo pričeli proizvajati pisarniški program »S«, je imelo to pohištvo vrsto nasprotnikov. Razni strokovnjaki so dajali, tudi negativne pri-

pombe. V tistem času so v Ljubljani zgradili palačo »METALKE«. Naše podjetje se je želelo vključiti s pisarniškim programom. Projektant je naše modele odklonil kot neustrezne. Izdelali so posebne projekte za opremo, ki so jo izdelali v nekem manjšem podjetju. Letos pa so po nekajletni uporabi njihovega pohištva prišli njihovi predstavniki k nam in pogovarjali smo se o zamenjavi njihovega pohištva z našim standardnim programom. Sami priznajo, da jim naše pohištvo najbolj ustreza. Seznanili smo jih tudi z našim »E« programom, vendar so zadovoljni z »S« sistemom. Prav tako smo letos in lansko leto obdelovali podjetje »AVTOTEHNA«, ki gradi (samo) svoje poslovne prostore na Titovi cesti v Ljubljani. Sprva o našem pohištvu še slišati niso hoteli. Mi pa smo jih neprestano obveščali o našem novem (Nadaljevanje na 5. str.)

Razgovor s finančnim direktorjem tovarišem Mrežarjem

VPRAŠANJE: Prosil bi vas, da bi za naš novi časopis povedali nekaj besed o poslovanju v prvih 10 mesecih letošnjega leta.

TOV. MREŽAR: Če najprej pogledamo dosežen obseg poslovanja, ugotovimo, da smo v 10 mesecih tega leta dosegli nekaj manj kot 6 milijard starih dinarjev, kar je skoraj za 1/4 več kot v enakem obdobju lanskega leta. Udeležba izvoza v tem prometu je ostala skoraj nespremenjena, nekaj manj kot 1/3. Vsega smo v 10 mesecih izvozili za l. 335.000 dolarjev, kar je za ca. 80.000 dolarjev več kot v enakem obdobju lanskega leta.

Iz teh podatkov vidimo, da je realizacija v tem letu več kot zadovoljiva. Naši komercialisti trdijo, da bi lahko dosegli še več, če bi imeli več blaga oziroma, če bi imeli večje kapacitete. Zlasti velja to za pisarniško pohištvo.

V tem letu smo uvedli obračun po direktnih stroških oz. po t. i. DIRECT COSTING metodi. Ta metoda loči dva karakteristična dejavnika proizvodnih vlaganj; direktne stroške, ki jih imenujemo tudi variabilne ali stroške proizvodov ter periodične (časovne) stroške oz. fiksne ali stroške kapacitet.

Direktni stroški ali stroški proizvodov so stroški, ki nastajajo le tedaj, ko proizvajamo, kar pomeni, da so ti stroški sorazmerni s proizvodnim obsegom ter da so konstantni po enoti proizvedenega izdelka. Zato te stroške običajno imenujemo tudi variabilne stroške. Periodični stroški pa nasprotno predstavljajo stroške pripravljenosti kapacitet za proizvodnjo. Ti stroški so posledica naše svoječasne odločitve, s katero smo se odločili izgraditi določene proizvodne kapacitete, ki jih danes uporabljamo. Ti stroški nastajajo tudi takrat, ko kapacitet sploh ne uporabljamo, nastajajo v svoji polni višini tudi, ko kapacitete le delno izkoriščamo. Značilno je torej dejstvo, da periodični stroški rastejo ali padajo sorazmerno s časom, ki teče, ko držimo kapacitete v pripravljenosti. Ker je v sorazmerju do obsega proizvodnje ta zvrst stroškov torej več ali manj stalna, fiksna, imenujemo te stroške tudi stalne ali fiksne stroške.

Teh nekaj besedi je bilo potrebno povedati, da bi bil naslednji prikaz stroškov razumljivejši.

Od dosežene realizacije novih dinarjev 60 000 000 odštejemo najprej stroške proizvodov ali direktne stroške, t. j. novih dinarjev 21 000 000. Ostanek realizacije v vrednosti novih dinarjev 38 100 000 imenujemo znesek pokritja, s katerim pokriva- mo periodične oz. fiksne stroške, ki znašajo 30 800 000 novih dinarjev. Ostanek pomeni dobiček podjetja. Pri tem naj opozorim na izredno važno dejstvo, da bomo imeli presežek pokritja nad periodičnimi stroški v primeru, ko presežemo določeno višino realizacije, t. j. realizacijo, s katero pokrijemo v celoti mimo stroškov proizvodov tudi periodične stroške. To višino realizacije imenujemo prag rentabilnosti in znaša v našem primeru 486 milijonov starih dinarjev. Z drugimi besedami povedano, najmanj tak promet moramo mesečno doseči, da z njim pokrijemo vsa naša vlaganja. Pri povečanju prometa nad tem pragom obračunamo le stroške proizvodov tega povečanega prometa in ker so periodični stroški že v celoti pokriti, pomeni razlika že dobiček. Preprosto povedano in primerjano z osebnim dohodkom, ki ga mesečno prejmemo je računica kaj preprosta. Od osebnega dohodka moramo najprej odšteti denar za hrano, stanovanje in druge nujne življenjske potrebe. Ostanek nam služi za obleko, nabavo pohištva, aparatov in druge stvari, ki že pomenijo določen življenjski standard. Pod predpostavko, da se cene življenjskih stroškov ne povečujejo, bomo vsako povečanje osebnega dohodka lahko uporabili za dvig našega standarda, saj so stroški, nujni za življenjske potrebe, že pokriti. Iz tega sledi tudi silno važno in dobro znano dejstvo o doseganju in preseganju določenega učinka. Vsaka prekoračitev učinka pomeni torej več kot pa za njo nominalno prejmemo.

Dobiček za 10 mesecev torej znaša nekaj nad 700 milijonov starih dinarjev. Iz podatkov, ki so nam na razpolago za november in delno za december, lahko sklepamo, da bomo presegli vsoto 7 milijard starih dinarjev prometa v tem letu.

Delitev dobička opravimo po 2 vidikih: najprej moramo iz dobička prispevati v obvezne sklade, tj. v obvezni rezervni sklad podjetja ter plačilo prispevka v skupne rezerve pri občini in republiki. Ostanek dobička po ustreznem sklepu DS

vlagamo v sklade podjetja, tj. v poslovni sklad in v sklad skupne porabe. Pri tem moramo upoštevati že prej povzete obveznosti, ki izvirajo iz prejetih kreditov oziroma vračilo za take kredite, tako za osnovna kot tudi za obratna sredstva. Tisti del dobička, ki gre po pravilniku o osebnih dohodkih za izplačilo OD obračun obračunavamo mesečno sproti in so že vključeni v periodičnih stroških, tako da je praktično dobiček že ostanek dobička za pokrivanje naštetih obveznosti in vlaganja v sklade.

VPRAŠANJE: Bi nam lahko povedali kaj o likvidnosti podjetja?

TOV. MREŽAR: V tem letu se veliko govori in piše po časopisih o t. i. nelikvidnosti. Pojem nelikvidnost je v tem, da podjetja nimajo dovolj razpoložljivih sredstev za pokrivanje svojih obveznosti, zlasti pereče pa je to takrat, ko podjetje nima denarja za izplačilo osebnih dohodkov. Lahko trdimo, da naše podjetje ni imelo težav kar se tiče likvidnosti, zato takih problemov pri nas ni bilo.

Razlogov za to je več, naj omenim le nekatere:

Zaloge nedokončane proizvodnje, polizdelkov in gotovih izdelkov vodimo v tem letu le v višini materialne substance, tj. neposrednih materialnih stroškov. Vse druge stroške, kot

so OD, režijski stroški ipd. sproti obračunavamo in pokriva- mo iz dosežene realizacije, to pomeni bistveno zmanjšanje potrebe po obratnih sredstvih. Nadalje nam je uspelo doseči z našimi največjimi kupci ustrezne dogovore za plačevanje z menicami, akceptnimi nalogi ipd. Tako naše terjatve nasproti (Nadaljevanje na 3. str.)

Pogovor s sodelavci

Tokrat je uredništvo »Stola« izbralo za pogovor tov. Miča Marića iz PE 5 in tov. Anico Pušavec iz PE 7 (v prejšnji šte-

vilki pomotoma napisano Pušavnik), vodila pa sta ga ing. Miloš Pristov in Janez Cerar.

Vprašanje: Tov. Marić, vi ste član Izvršnega odbora sindikalne podružnice v podjetju, kaj mislite o samoupravljanju v podjetju?

V naši tovarni se po eni strani dobro dela, po drugi pa slabo, tu mislim predvsem na to, da se je dograjevanje tovarne začelo malo prepozno.

Prej je bil upravni odbor in to je bilo po mojem mnenju boljše, kot je sedaj, ko so komisije. Na UO je bil iz vsake PE po en delavec, več se je poročalo, več se je vedelo, menim, da bi morali biti delavci bolj obveščeni o dogajanjih v podjetju in bi zato morali dati vsaj zapisnike in sklepe delavskega sveta na oglasne deske.

Vprašanje: In koliko ljudi bi po vašem mnenju na ta način prebralo zapisnike?

Približno 50 do 60 %.

Informiranje bo potem boljše, ker bo predvidoma v vsako komisijo imenovan (voljen) po en delavec iz vsake PE (opomba pisca).

Vprašanje: Ko omenjate zaščitno vlogo sindikata, me zanima, pred kom naj sindikat štiti delavca, ko pa vsi družbenopolitični faktorji in prav tako sindikat težijo h istemu cilju?

Če je v upravi vse v redu, sindikat nima kaj štiti, če pa ni, potem pa mora sindikat posredovati in štiti, ravno tako pa mora posredovati npr.: če mojster pregrobo postopa z delavci.

Vprašanje: Kaj vas pri delu v ZK najbolj zanima in kaj teži?

Menim, da je premalo sestankov, premalo študiranja programa in premalo zanimivih predavanj. Res pa je tudi, da so taka predavanja premalo obiskana in to predvsem zaradi neprimernega časa. Tisti, ki imamo družine, se nismo mogli ob vsakem času udeleževati sestankov in predavanj.

Vprašanje: In kaj mislite o družbeni prehrani v podjetju?

Mislim, da ni najboljša, predvsem je problem v tem, ker je vedno dražje. Kvaliteta je dobra, samo predrago je. Če je to delavska restavracija, naj bi odbor restavracije bolje reševal te probleme.

Vprašanje: Kaj mislite o časopisu?

Casopis smo imeli že prej in bilo je veliko govora takrat, ko so ga ukinili. Novi časopis zdaj vsi z zanimanjem beremo.

Vprašanje: Ali imate kot šabloner v neserijski delavnici kakšne kritične pripombe?

Že 15 let delam v neserijski in opažam, da gre zdaj na slabše. Prej smo lažje prišli do stroja, zdaj pa nastane problem kadar je potrebno hitro izdelati vzorce, kako priti do stroja, ker so vsi zasedeni, poleg tega pa imajo nekateri privatniki celo več dobrega orodja in malih strojev kot mi. Delovni prostor je sicer primeren. Mislim tudi, da nekateri stroji v tovarni niso pravilno postavljeni, ker je potem več notranjega transporta. Tudi čistoča ni najboljša in po raznih prostorih leži preveč železa.

Vprašanje: Bliža se novo leto in obdaritev, kako mislite bi bilo najbolje obdariti otroke?

Izvršni odbor sindikata je že razpravljal o tem in menil, da bi bilo najbolje, če bi vsakemu otroku dali majhno darilo, v kulturnem domu pa bi pripravili prireditev za otroke. Tudi jaz mislim, da bi za otroke pripravili le kakšno prireditev, vendar brez daril. Navadno pride ravno zaradi daril večkrat do negotovanj, ker se včasih tudi primeri, da nekateri starši daril niti ne prinesejo do doma, ampak jih že spotoma prodajo.

Vprašanje: Tov. Pušavec, v tovarni ste že eno leto in ste zelo dobro opravili izpit za polkvalifikacijo. Kaj lahko poveste, je šlo morda težko?

Izpita nisem težko opravila, malo sem se morala učiti, vendar je šlo.

Vprašanje: Naredili ste izpit za PK, delate pa še vedno na istem delovnem mestu kot prej: kot čistilka. Kako to?

Ne vem, vem pa, da nekatere niso naredile tečaja in so na boljšem delovnem mestu. Mojster mi je predlagal, da grem lahko v brizgalno kabino, vendar mi je potem tov. Rovtar povedal, da gre na tisto delovno mesto druga delavka. Še enkrat

so mi omenili, da bi šla lahko kam drugam, toda do sedaj ni še nič določenega.

Vprašanje: Kje bi pa najraje delali?

Na vrtalkah.

Vprašanje: Zdaj bo nov tečaj za pridobitev polkvalifikacije, kaj bi svetovali tistim, ki bodo obiskovali ta tečaj?

Obiskujejo naj vsa predavanja in jih tudi pazljivo spremljajo.

Vprašanje: Ali imate občutek, da vam bo to znanje, pridobljeno na tečaju, veliko koristilo pri vašem delu?

Mislim, da mi bo zelo pomagalo.

Vprašanje: Na kakšen način ste največ informirani o dogajanjih v podjetju?

Največ sem obveščena preko razgovora s sodelavkami, malo preko mojstra in sedaj še s časopisom.

Vprašanje: S čim se ukvarjate v prostem času?

Pomagam pri domačih delih, sicer pa berem časopise in knjige.

Vprašanje: In kam boste šli na Silvestrovo?

Še nimam pravega načrta.

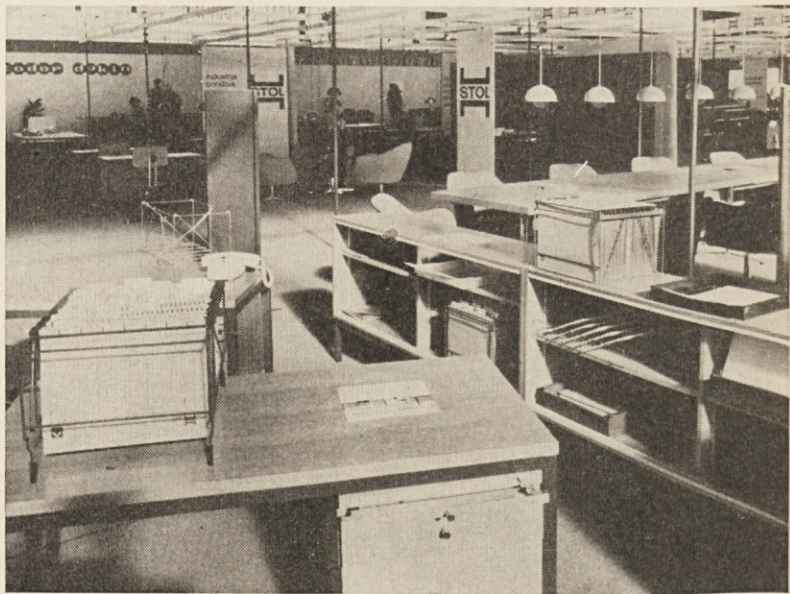
Vprašanje: Ali ste član kakšnih organizacij?

Ne.

Vprašanje: Članica mladinske organizacije pa ste prav gotovo?

Sploh ne vem, če je v podjetju mladinska organizacija.

Člani mladinske organizacije zamislite se nad svojim delovanjem! (Opomba pisca).

Detajl iz I. mednarodne razstave pisarniških sredstev in opreme INTERBIRO 1969

INTERBIRO

Zagrebski sejem je bil od 10. do 16. novembra gostitelj številnih razstavljalcev iz 19 držav Evrope, Azije in Severne Amerike na I. mednarodni razstavi pisarniške opreme in sredstev »INTERBIRO«.

V mednarodnem pomenu je »Interbiro« srečanje sodobne proizvodnje Vzhoda in Zahoda. Ta poslovni interes pa je samo dopolnjen s splošnimi prizadevanji jugoslovanskega gospodarstva za hitrejšo modernizacijo pisarniškega poslovanja. Za naše podjetje pa je ta razstava še večjega pomena, ker smo sami proizvajalec pisarniškega pohištva in je takšno srečanje idealna priložnost za primerjavo z dosežki drugih proizvajalcev. »Interbiro« je bil razdeljen v štiri osnovne razstavne skupine: sistem za obdelavo podatkov, sredstva srednje mehanografije, oprema in pohištvo za pisarne in pisarniški pribor.

Naš razstavni prostor je bil dokaj bogat in po obsegu največji: 400 kvadratnih metrov. Razstavljali smo novo pisarniško pohištvo BIRO-E in standardni program BIRO-S. Obiskovalci so pokazali veliko za-

nimanje za naše proizvode. Omenjena razstava bo postala stalna prireditev in bo vsako leto novembra na Zagrebškem velesejmu.

Glavne pomanjkljivosti z naše strani so bile: 1. imeli smo premalo personala in tako se nam je dogajalo, da se nismo mogli vedno poslovnim odnosom ustrezno posvetiti, se s strankami pogovoriti in jim postreči z odgovori; 2. naše novo pisarniško pohištvo nismo imeli opremljeno z organizacijskimi sredstvi. To pomeni, da bi morali opremiti mize in predalnice z višecimi mapami in potrebnimi pripomočki tako, kot bi to v praksi zares izgledalo: in sicer posebej za banke, podjetja, državne ustanove itd. Tako bi lahko strankam res reprezentirali novost, smisel in uporabnost našega novega pohištva. Tega za to priložnost tudi nismo mogli storiti, ker smo bili vezani na uvoz organizacijskih sredstev, ki so prispela nekaj dni pred pričetkom razstave. Vsekakor moramo za prihodnji sejem ali razstavo to pripraviti.

Č. M.

GOVORI UREDNIK

Naslednja številka »Stola« izide za praznik žena 8. marca, zato prispevke pošljite najkasneje do 15. februarja uredniku Janezu Cerarju. Kot vidite še vedno manjka prispevkov proizvodnih delavcev in je zato ta številka še vedno izpolnjena skoraj samo s strokovnimi članki. Predvsem pa manjka krajših prispevkov, ker ni pogoj, da so članki dolgi, lahko so tudi samo kratke novice. Ali bo potrebno za članke v časopisu izzivati?

Uredniški odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da bomo časopis pošiljali tudi našim upokojenim delavcem, prav tako tudi sodelavcem, ki služijo kadrovske rok v JLA. Zato svojci vojakov pošljite čimprej njihove naslove, da bodo dobili še to številko glasila.

Prav je, da se spomnimo tistih, ki so dali tovarni s svojim delom, kar so mogli in pa tistim, ki se bodo po odsluženju kadrovskega roka v JLA vrnili na svoje delovno mesto.

Vsem pa želi uredniški odbor, naj bo leto 1970 še srečnejše kot staro leto, ki se poslavlja od nas.

Urednik

Ali bomo še vstopali v tovarno pod starim znakom?

Razgovor s finančnim direktorjem tovarišem Mrežarjem

(Nadaljevanje s 1. str.)

kupcem v poprečju ne presega-jo poldrugi mesec, kar je znatno manj kot znašajo republiška in zvezna poprečja.

Vse to nam omogoča, da račune dobaviteljev plačujemo sproti in koristimo kasaskonte. V tem letu smo na račun kasaskonta prejeli že preko 30 milijonov S din. Tudi pri izplačilu OD ni problemov, saj nikoli ne uporabljamo za izplačilo rezervnega sklada.

VPRAŠANJE: Kaj pa prognoza za naslednje leto?

TOV. MREŽAR: Če se skušam lotiti nehvaležne naloge — prognozirati bodoče finančno poslovanje, naj najprej omenim in opozorim na nenehno podražitev, vseh proizvodnih elementov, zlasti pa surovin in materiala, predvsem hlodovine in kuriv.

Sicer kažejo kazalci za prihodnje leto enake ali podobne trende kot jih kaže letošnja realizacija. Na podlagi tega torej lahko sklepamo — seveda v kolikor se splošna situacija bistveno ne spremeni — da obstajajo tudi za prihodnje leto upravičeni upi za uspešno poslovanje.

Sicer pa bom o tem ob letu osorej lahko povedal kaj več in bolj točno.

VPRAŠANJE: Kako pa je reevalvacija nemške marke vplivala na naše podjetje?

TOV. MREŽAR: V letošnjem letu smo doživeli dva valutarna pretresa: najprej devalvacijo franka in nedavno tega še reevalvacijo marke. Obe sta nas prizadeli. Pri devalvaciji franka dobimo za 1 frank manj dinarjev kot prej; ker v Francijo samo izvažamo in praktično ničesar ne uvažamo, je ta ukrep torej na nas deloval negativno.

Pri reevalvaciji marke pa prejmemo pri izvozu za 1 marko sicer več dinarjev, ker je postala marka dražja. Vendar je tudi tukaj učinek negativne, ker iz Zah. Nemčije mnogo več uvažamo kot izvažamo.

VPRAŠANJE: Na zaključku vas prosimo, da nam poveste še nekaj o hranilni blagajni.

TOV. MREŽAR: Da bi banka svoje poslovanje približala varčevalcem in s tem pospešila razvoj denarnega varčevanja, uvaža banka hranilne blagajne pri delovnih organizacijah. Naše podjetje je eno prvih podjetij,

pri katerih bo banka uvedla tako hranilno blagajno.

Hranilna blagajna v delovni organizaciji bo sprejemala od članov delovnega kolektiva in njihovih ožjih svojev vplačila hranilnih vlog in izplačevala hranilne vloge na ime in na prinosilca.

Za to poslovanje bodo naknadno predpisani obratovalni časi, v katerih bodo člani delovnega kolektiva vplačevali ali dvigali svoje prihranke. Menim, da bomo s tem ukrepom dosegli to, da bodo člani delovnega kolektiva izgubili kar najmanj časa pri teh opravilih, pa tudi to, da se bo marsikdo na novo odločil za varčevanje, ki tega zaradi izgube časa pri sedanjem načinu doslej še ni storil.

Naj omenim še to, da smo z banko v dogovoru tudi za stanovanjsko varčevanje in sicer za skupno varčevanje, kar pomeni, da bi varčeval član kolektiva, v enaki višini zanj tudi podjetje in na obe privarčevani vsoti bi banka dodelila ustrezni kredit, odvisen od višine prihranka in dobe varčevanja.

Kulturna dejavnost v našem kolektivu

Vsem članom našega kolektiva je znano, da imamo tu na Duplici kulturno organizacijo D. P. D. »Svoboda«, ki jo v celoti podpira naš kolektiv. V tej organizaciji deluje tudi moški pevski zbor, ki ga vsi poznajo, saj je naše delovanje poznano v domžalski in kamniški občini, ter izven nje. Skoraj si ne moremo več zamisliti komemoracij ter raznih slovesnosti brez sodelovanja našega zbora.

Letno imamo poprečno dvajset takšnih nastopov. Letos oktobra smo bili povabljeni v Avstrijo na Koroško stran. Imeli smo samostojni celovečerni koncert. Uspeh le-tega je bil nad vsemi pričakovanji, saj so nas naši Korošci izza meja počastili kakor so najbolje mogli. Naj napišem o našem zboru samo nekaj laskavih besed iz koroških časopisov: Dne 25. 10. 1969 je gostoval pevski zbor »Stol«, ki nosi ime po kamniški tovarni stolov, s pestrim sporedom slovenske umetne pesmi različnih avtorjev. Vsi poslušalci, med njimi je bilo precej glasbenikov in tudi ne-

kaj avtorjev, so dobili o koncertu najboljše vtise in si kaj takšnega še želijo ter upajo na skorajšnje svidenje.

Tako so pisali koroški časopisi. Naj vam v nekaj stavkih opišem moje osebne in vtise naših pevcev. Že ko smo prispeli v sam kraj nastopa, smo bili presenečeni nad prisrčnim sprejemom. Saj so nas čakali predstavniki slovenskih kulturnih organizacij ter nam zaželeli dobrodošlico. Sprejem je bil res tako prisrčen, da ga ne bomo nikdar pozabili, to je bilo za nas veliko doživetje. Sam nastop pa je prekašal vsa pričakovanja, saj aplavza ni hotelo biti konca in to po vsaki izvajani točki. Celotna dvorana je sodelovala z nami v tempu in ritmu. Moram pa priznati, da so bili poslušalci izredno disciplinirani. Med izvajanjem posameznih točk je bila v dvorani popolna tišina, tako da je zbor res lahko pokazal pianissimo, kar je za uspeh zborovskega petja velike važnosti.

Po končanem sporedu smo izmenjali spominska darila, tudi koroških nageljnov nam ni manjkalo. S tamkajšnjimi slovenskimi zbori smo sklenili prijateljstvo, kar nam bo omogočalo še večkratno srečanje z njimi. Po slovesnosti je sledil družabni večer, kjer smo se mi in Korošci razveselili, saj je naš ansambel igral pridno. Moram pa reči, da smo pri polki in valčku vsi Slovenci popolnoma enaki bodisi mi z Gorenjske ali pa oni s Koroške. Celoten vtis je bil prelep, saj ga ne morem opisati, manjka mi zato primer- nih besed. Upamo, da bomo mi lahko nudili isto gostoljubnost in prisrčnost koroškim pevcem, ki nas bodo obiskali marca ali aprila 1970 na Duplici. Teh nekaj vrstic sem napisal zaradi tega, da ne bo vedno rečeno, da znamo sodelovati le pri pogrebih.

Ne vem, kaj je temu krivo, da pri nas na Duplici ni zanimanja za koncerte. Saj se pevci za to učijo, da potem tudi nastopajo, seveda v prazni dvorani in samo stolom prepevati ni prijetno.

Zahvaljujemo se celotnemu kolektivu in tudi posameznikom, ki so nam omogočili, da zbor še deluje in da nam je bila dana možnost za takšno delovanje. Prosim še za nadaljnjo naklonjenost, saj vas ne bomo razočarali.

Pevci želimo celotnemu kolektivu zdravja in zadovoljstva v prihodnjem letu.

Radi bi naše pevske vrste obnovili z novimi člani. Vabimo vse ljubitelje petja ter sploh vsakega, ki ima pevske zmožnosti, naj pride v naše vrste. Dvakrat tedensko ob večernih urah se bo že našel čas. Mislim, da kulturno delovanje v naši organizaciji nikomur ne škodi.

AKTIV ZK IN XV. AMANDMA

Aktiv ZK je na svojem sestanku dne 11. decembra t. l. razpravljal o bodoči ureditvi samoupravljanja v podjetju glede na XV. amandma, ki ga je lansko leto sprejela zvezna skupščina.

Z zadovoljstvom lahko ugotavljamo, da se komunisti v podjetju zavedajo pomembnosti XV. amandmaja in prav razprava na sestanku je pokazala, da so prav komunisti z vso resnostjo pristopili k urejevanju samoupravnih odnosov v podjetju.

Komunisti so poudarili, da je poslovna politika v podjetju pravilna in da strokovne službe in strokovnjaki uživajo v podjetju zaupanje. Po drugi strani pa je potrebno v podjetju uvesti tako obliko samoupravljanja, ki bo omogočila vsem tistim, ki to želijo in so družbeno-politično razgledani, da sodelujejo v organih upravljanja oziroma v izvršilnih organih.

Vsekakor je izredno pomembna ugotovitev, da komunisti z izrednim interesom spremljajo dogodke v podjetju in zunaj podjetja in da so pri kreiranju samoupravnega sistema vodilna sila.

Kakor je bilo že mnogokrat poudarjeno so komunisti v podjetju vedno pripravljeni in sposobni izvršiti konkretne naloge, da pa so v abstraktnih zadevah nekoliko manj agilni. Ta ugotovitev je vsekakor vzpodbudna in nam zagotavlja, da bodo komunisti v konkretnih akcijah tudi v bodoče gonilna sila pri kreiranju politike v podjetju.

Da se povrnem na stališča, ki jih je aktiv ZK zavzel glede na XV. amandma.

Poleg centralnega delavskega sveta kot najvišjega organa delavskega samoupravljanja, naj

se formirajo kot izvršilni organi poleg direktorja še izvršilni sveti, v katerih naj sodelujejo poleg neposrednih proizvajalcev tudi strokovnjaki. Po predlogu naj bi bilo šest svetov in sicer: svet za poslovno politiko, plan in finance, svet za dohodek in sistem nagrajevanja, svet za varstvo in požarno varnost, svet za kadre, življenjske pogoje in rekreacijo ter svet za informacije in tovarniški tisk.

Poleg navedenih izvršilnih svetov naj bi obstajale še komisije in sicer: komisija za vseljudsko obrambo, komisija za formiranje cen, komisija za prošnje in pritožbe, komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti ter komisija za izume in racionalizacije.

Izvršilni sveti naj bi bili številnejši od komisij, člani enih in drugih pa široko razgledani delavci.

O možnih kandidatih za vse organe delavskega samoupravljanja naj bi predhodno razpravljale družbeno politične organizacije v podjetju, s tem pa bi bilo zagotovljeno, da bi bili izvoljeni v samoupravne in izvršilne organe najsposobnejši člani kolektiva.

Mandatna doba članov centralnega delavskega sveta naj bi trajala štiri leta, s tem da se vsaki dve leti voli polovica novih članov. Prav tako pa naj ne bi bilo omejitve pri ponovni izvolitvi, kar pomeni, da je lahko nekdo večkrat izvoljen v organe samoupravljanja. S tem pa je omogočeno, da so v samoupravnih in izvršilnih organih dejansko najsposobnejši in najagilnejši člani kolektiva.

Člani aktiva so bili nadalje mnenja, da je podjetje enotno in samo organizacijsko razdeljeno na posamezne delovne

enote in da ni potrebe, da bi se formirali delavski sveti poslovnih enot, ker dejansko ne bi imeli o čem odločati.

V kolikor pa bi bilo potrebno zvedeti za mnenje ali celo odločanje celot. kolektiva, potem je možnost, da se centralni delavski svet posluži neposredne oblike delavskega samoupravljanja to je zbora delovne skupnosti kot celote, ali zbora delovne enote ali pa referendum. Torej možnosti je več.

Aktiv ZK je tudi mnenja, da se bo v bodoče potrebno posluževati, glede na daljšo mandatno dobo, odpoklica članov centralnega delavskega sveta, ki bi neupravičeno izostajali s sej ali bili pri svojem delu neaktivni.

Jasno je, da so stališča aktiva ZK samo priporočila za delo statutarne komisije, da pa bo dokončno stališče o ureditvi samoupravljanja v podjetju oblikoval in določil delavski svet podjetja in celotno članstvo kolektiva.

Morda je ta razprava aktiva ZK o samoupravljanju nekoliko pozna, nikakor pa ne prepozna, saj toliko debat, nejasnosti, različnih mnenj kot je bilo publiciranih in govorjenih o XV. amandmaju, naša družbena skupnost še ni doživela in še danes obstajajo precej različna stališča in mnenja.

Eno izmed zadnjih stališč je zavzela zakonodajna komisija zvezne skupščine dne 26. novembra t. l. ter je bilo stališče objavljeno v internih informacijah republiškega sveta sindikatov Slovenije z dne 10. decembra t. l. iz katerih črpam in citiram stališča zgoraj omenjene komisije, v skrajšani obliki.

»Zakon o prenehanju veljavnosti določb zveznih zakonov,

ki urejajo vprašanja, na katera se nanaša XV. ustavni amandma, sploh ne določa roka, do katerega je treba spremeniti statute, in zato lahko delovne organizacije tudi po 31. decembru 1969 spreminjajo svoje statute ter v smislu XV. ustavnega amandmaja določajo vprašanja, o katerih odločajo neposredno in zaupno določene funkcije upravljanja delavskemu svetu oziroma glede na naravo dejavnosti delovne organizacije drugemu ustreznemu organu upravljanja, določene izvršilne funkcije pa njemu odgovornim kolektivnim in individualnim organom, ki jih voli delavski svet.

Če delovne organizacije ne spreminjajo obstoječih določil svojih statotov, izražajo s tem svojo voljo, da obdržijo določila obstoječega statuta in svojih sklepov.

Zakonodajna komisija pa meni, da mora o vprašanju uveljavljanja XV. ustavnega amandmaja in o uresničevanju samoupravnega sistema v delovnih organizacijah zvezna skupščina začeti posebno razpravo in sprejeti svoja stališča.

Iz vsega tega izhaja, da ni ničesar zamujenega in da res ni ma smisla prehitovati zadev o katerih si nismo na jasnem. Mnogo dela, truda in tudi stroškov bi bilo prihranjenih, če bi vse pravočasno in podrobno razčistili.

Bralce tega članka pa v imenu statutarne komisije naprošam, da svoje predloge in mnenja dostavljajo v tajništvo podjetja.

Franč Šepce

E. K.

Ob prehodu na nov sistem pisarniškega pohištva biro-e

Podjetje, o katerem bi rad govoril, to je naše podjetje STOL, je praznovalo 60-letnico obstoja. To obdobje predstavlja 60 let dela in ustvarjanja, razvoja in spreminjanja, napredka in težav. Če se preselimo z mislijo za 60 let nazaj, bomo ugotovili, da je tisto, kar je bil STOL nekoč, le senca današnjega obsega podjetja. Vendar ne

opremljena s proizvodi tovarne STOL. Veliko uglednih hotelov in turističnih postojank je opremljeno z našim pohištvom. Mnogoštevilne pisarne so polne novih miz, omar, stolov in predalnikov. Veliko otrok se veseli zajtrka, kosila in večerje za jedilnimi mizami, ki jih proizvajamo.

Tisoče in tisoče izdelkov je

ustvarjanja, zadovoljevanja gospodarskih potreb in preživljanja populacije »malega mesta«. Naš dosedanji program se je hitro spreminjal. Tisto, kar smo nekoč izdelovali, je danes zbrano v muzeju. To kar izdelujemo danes, bo morda jutri zastarelo in bo romalo v muzej. Potrebe se stalno spreminjajo in moramo jim slediti. Če vprašate nekoga, ki je v podjetju 10 let, bo povedal, da se je program v zadnjih desetih letih docela spremenil. V dejavnosti, kakršno imamo mi, ni enkratnega dejanja, ki bi dalo večne in za vselej zveličavne rešitve. Nikoli ni enkratne rešitve, ker obstoje tudi druge. Vedno smo na poti iskanja, tehtanja in dilem, kaj storiti. Kaj storiti, da bi se prilagodili željam in potrebam posameznikov in gospodarstva. Od izbire je odvisen naš uspeh ali neuspeh.

Torej smo vedno pred dilemo ali neko zamisel uresničiti, ali ne, kakšne posledice bo imela naša odločitev za podjetje. In če smo bili kdaj pred veliko odločitvijo, smo to sedaj.

Pri tem namreč mislim na prehod na nov sistem pisarniškega pohištva BIRO/E. Naj vam na kratko odgovorim, kaj je ta naš novi sistem pisarniškega pohištva. V čem se razlikuje od prejšnjega? Zakaj uvedba novega sistema?

Nov je zato, ker doslej takšnega še nismo delali. Sistem ga imenujemo zato, ker omogoča drug način opravljanja pisarniškega poslovanja. Daje nove rešitve. Rešitve obvladovanja tehnološkega dogajanja, razporejanje delov v njihovi medsebojni zvezi. Sistem, ki omogoča novo obliko organizacije. Sistem, ki omogoča sestav, celoto, skupek, ureditev, pravilnost, skladnost, organiziranost podjetniškega dogajanja. Tako kot so razvrščeni stroji v proizvodnem obratu, kjer si operacije sledijo druga drugi in so med seboj odvisne. Tako podjetje deluje kot celota. Pisarniško poslovanje dokaj zaostaja za tehniko proizvodnje in je cokla tehnološkega razvoju. Tehnično ni nerešljivega problema. V modernem podjetju so operacije natančno preštudirane in med seboj uglasene kot strune na glasbilo. Natančno je izračunano in preštudirano, kdaj naj se neka stvar zgodi, kdaj se pravzaprav mora zgoditi, da ne bi vplivala na delo podjetja kot celote in porušila želenega ravnotežja. Kaj pa pisarniško poslovanje? To zaostaja in je ovira nadaljnjemu razvoju. Ali ni tudi pisarniško poslovanje možno drugače organizirati? Tehnologija zahteva spremembo, in organizacijo, kjer bodo tudi v upravni dejavnosti delovna mesta razmeščena kot stroji, kjer si operacije sledijo in so v medsebojni zvezi.

V zadnjih letih razvita tehnika se imenuje tudi »pisarniška eksplozija«. Tako je kot stroj za opravljanje dela v pogonu. Naj bi tudi miza imela podobno vlogo v pisarni. Pojavlja se potreba po takšnem pisarniškem pohištvu, s čigar razmestitvijo v prostoru dosežemo povezavo enega delovnega

Vertikalni način odlaganja: mape visijo ali stojijo v predalih pisalne mize ali v predalniku

mesta z drugim. Vsi naporji na tem področju so usmerjeni v to, da se pisarniško poslovanje dvigne na raven razvoja tehnike. Naš novi korak je usmerjen prav v to: v upravna poslopja prinese novo tehnologijo, ki bo omogočala uspešnejše pisarniško poslovanje. Tehnologijo, ki bo šla lahko v korak z razvojem tehnike.

Nov sistem se razlikuje od standardnega v tem, ker je prilagojen zahtevam moderne organizacije in sodobnemu sistemu

Vodoravni način odlaganja: akti so odloženi drug preko drugega. Zastareli način odlaganja

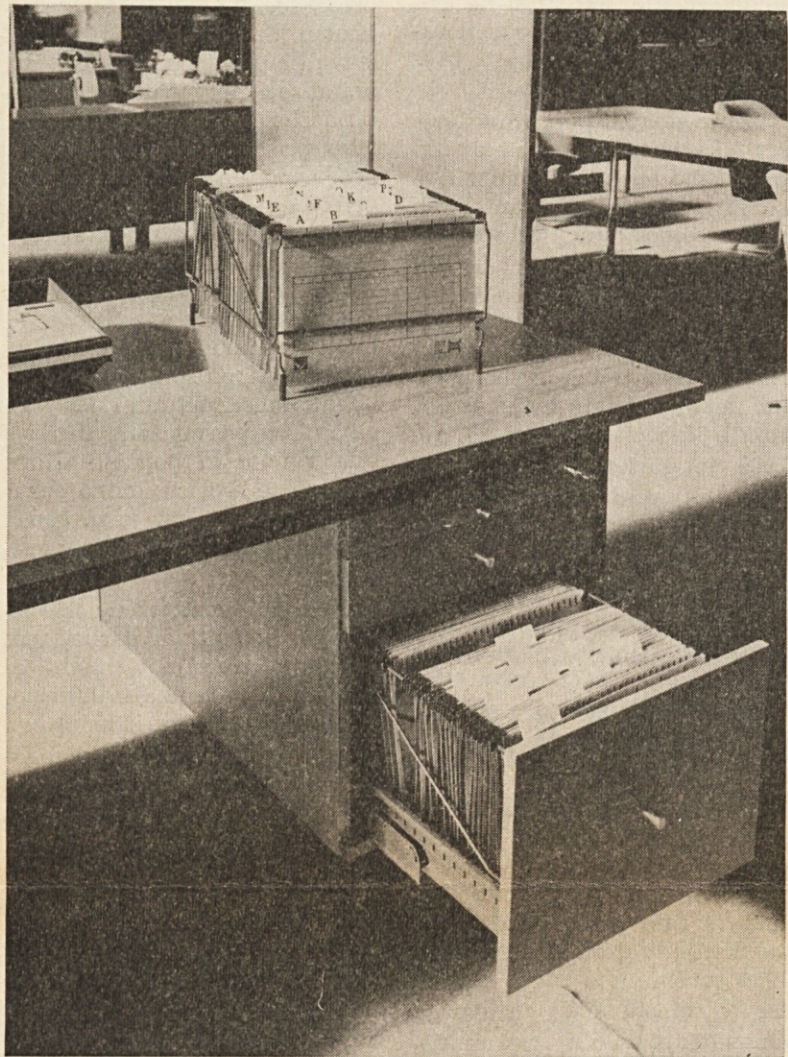
mu odlaganja dokumentacije. Predali našega novega pohištva so metalni in na kovinskih iztegih, kar olajša tek predala in daje možnost večje obremenitve. Osnova novemu sistemu je DIN format. Kombinacija predalov a, b in c omogoča različne rešitve za poljubno odlogo. Odlagati je možno, ali v viseče mape ali v obliki kartoteke. Miza, za katero se opravi največ dela, bo na primer opremljena z jahačem, na katerem je napisan predmet, stranka, izdelek

oziroma stvar, ki se obravnava na določenem delovnem mestu. Tako z enim pogledom ugotovimo preglednost, potrebno zadelo hitro poiščemo, odložimo, kar pa pomeni prihranek časa in denarja.

Na ta način želimo zadovoljiti potrebe naših strank. Uporaba novega pohištva bo bistveno izboljšala preglednost poslovanja, zmanjšala potrebni prostor za shranjevanje, olajšala delo, ipd. Potrebno informacijo dobimo praktično takoj, brez zamudnega listanja in obračanja dosedanjih map, kajti sedaj se dogaja, da se izgubljam v papirjih, ki niso ustrezno odloženi. Nove mape ni potrebno obračati, odpirati, zapirati in spenjati, ker se dokument odloži direktno. Tudi ostalo pohištvo BIRO/E: omare, omarice, predalniki, je prilagajano novim zahtevam in potrebam.

Uspeh pri izvedbi novega programa BIRO/E pomeni zadovoljevanje zahtevnejših potreb organizacije in pisarniškega poslovanja ter za delavce in uslužbence pa omeni večji dohodek in gotovost. Za zdaj je najbolj pomembno prizadevanje vseh in vsestranska podpora novi usmeritvi. Ob kvalitetni izdelavi in ustrezni predstavitvi novih proizvodov je uspeh zagotovljen. Morda se bo pokazalo čez leto, dve, da nas je več, kot nas je danes, da se je povečal obseg proizvodnje, da so porasla osnovna sredstva, da je povprečni zaslužek višji. Če bo res tako, pomeni, da bomo deležni predvidenih rezultatov. Uspeh je odvisen od vseh, ki so vključeni v to veliko dogajanje. Od prihoda lesa v tovarno do tedaj, ko gotovi izdelki zapustijo tovarno in postanejo last končnega porabnika.

Č. M.

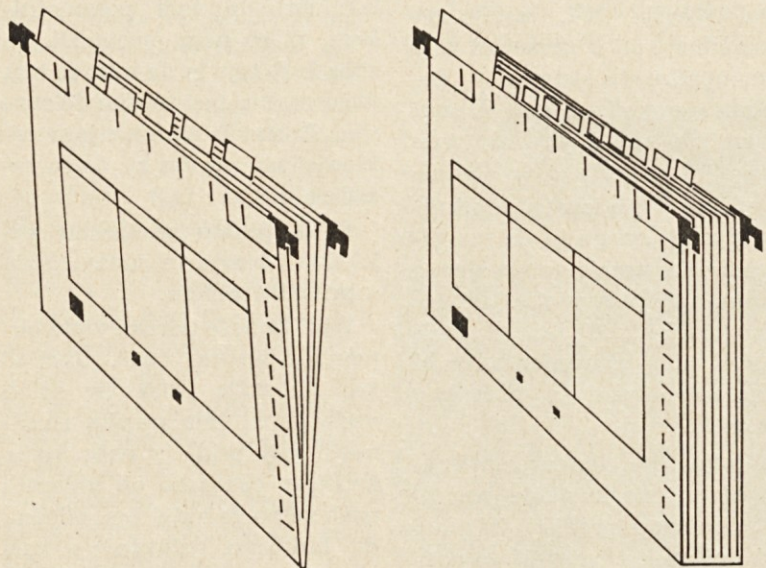
Delovna miza s kombinacijo a in c predalov. V predalu so mape, ki so opremljene z jahači. Košara z visečimi mapami je lahko med delovnim časom tudi na mizi. Po končanem delu jo odložimo v omaro, omarico ali delovno mizo

smemo podcenjevati, kajti tisto je le bil zametek današnje tovarne.

Podjetje je dobilo kredit od Mednarodne banke v višini 320.000 dolarjev. Podjetje STOL je dokaj znana firma. Ne samo doma, temveč tudi zunaj naših meja. Saj nas poznajo v Evropi, Ameriki, Afriki, na bližnjem vzhodu, v Indiji. Proizvodi našega podjetja so se močno zasedrali v pore jugoslovanskega tržišča. Večina kinodvoran je

doslej zapustilo tovarniške prostore. Tisoče gospodarskih potreb je bilo zadovoljenih. Milijoni in milijoni so se nakopičili v skupni blagajni. Vse to je rezultat prizadevanja pridnih rok in ustvarjalne domišljije. Ne boste verjeli, da nas je vseh skupaj za eno malo mesto. Pri tem mislim na zaposlene, njihove otroke in svojce, katerim je vir dohodka podjetje STOL.

60 let obstoja pomeni 60 let razvoja, spreminjanja, dela in

Vzorci map

Lateralni način odlaganja: mape visijo ali stojijo druga poleg druge v omarah ali predalnikih

KOLIKO „DELAMO“

Standardizacija, njen pomen in razvoj

Malo nenavaden naslov, kaj ne? Najbrž boste pomislili spet gre za normiranje, za merjenje kaj napravimo in kaj bi lahko napravili. No res je, vendar tokrat na način, na katerega mor-da malokdaj pomislimo, a je vendar v zvezi z uravnavanjem dobršnega dela našega življenja — našega dela, naših prostih ur.

Naš koledar je sestavljen iz delovnih dni in prostih dni. Naš delavnik je sestavljen iz časa dela in odmora, tudi v času dela se kdaj pa kdaj oddahnemo, se pogovorimo z mojstrom, sodelavci, pripravimo material in podobno, in tudi ko »delamo« ves čas ne skobljamo, rezkamo, ampak tudi prilagamo, vpenjamo, odpenjamo, odlagamo.

Sama po sebi se nam nudi vprašanja: Koliko pa je teh prostih dni v letu? Koliko časa odpade na čas dela v osemurnem delavniku in kolikšen del tega časa porabimo za »čisto« tehnološko delo.

V letu 1969 smo oziroma bomo imeli od skupno 365 dni: 268 delovnih dni tj. 73 %, in 97 prostih dni tj. 27 %.

Prostih dni je:

- nedelj 52
- sobot 24
- praznikov 9
- kol. dopustnih dni 12

Skupaj 97

Poglejmo sedaj kako »izkoristimo« za delo naš delavnik.

Od celotnega delavnika 480 minut porabimo:

- za odmore 45 minut;
- za dodatne čase: pogovore z mojstri, osebne potrebe, dovoz in odvoz stojk itd. povprečno 65 minut;
- za čas dela ostane še povprečno 370 minut, tj. 77 % delavnika.

Končno nas zanima še, ali vseh 370 preostalih minut delavnika res povsod koristno »delamo« ali morda naše delo vsebuje preveč pomožnega dela, prilagajanja, vpenjanja, prilaganja, skratka manipuliranja z obdelovancem, ne pa tehnološkega dela npr. skobljanja, rezkanja, vijačenja.

Poglejmo za primer razmerje pomožnega in strojnega dela pri poravnalnem skobeljnem stroju:

- strojnega dela 55 %;
- pomožnega dela 45 %.

Na splošno bi lahko rekli, da se giblje izkoristek za tehnološko delo, glede na uporabo šablon, priprav in drugih pripomočkov med 30 in 90 % oziroma v poprečju nekje okrog 60 %.

V tem kratkem pregledu izkoriščanja časa nismo upoštevali bolniških dopustov, dopustov nad 12 dni kolektivnega dopusta ter ostalih izostankov z dela.

Razumljivo je, da moramo čas, ki nam še »preostane« za delo, pametno porabiti. To je stvar nas vseh, od organizatorjev proizvodnje do delavcev v proizvodnji.

Če hočemo, da bo naš standard rasel in da bi v prihodnosti delovni čas še skrajšali, potem moramo napraviti več in bolje, pa ne s povečanim fizičnim naporom napak z ustreznim planiranjem proizvodnje, pravilnim obremenjevanjem kapacitet, smiselnim razdeljevanjem dela, z racionalizacijami postopkov in končno tudi s »pridno-stjo«.

S. S.

Kaj je standardizacija?

Standardizacija je zelo važno sredstvo za razvoj celotnega gospodarstva, za povečanje proizvodnje, za planiranje, za čim cenejše izdelovanje kvalitetnih proizvodov in za povečanje življenjskega standarda.

Čim bolj se v neki državi razvija industrija, tembolj je važno, da se gospodari preudarno in tem večja postaja vrednost in potreba po standardizaciji.

Naloga standardizacije je izbor in poenotenje. Če bomo iz večjega števila različnih izdelkov, ki imajo isti namen, izbrali en izdelek, ki bo v uporabi lahko nadomestil vse ostale, potem bo to standardni izdelek. Tak izdelek največkrat ni enak nobenemu od predhodnih izdelkov, ampak je izdelan tako, da se proučijo vse prednosti in slabosti prejšnjih izdelkov in na podlagi tega se izdela standardni izdelek, ki bo obdržal čimveč prednosti prejšnjih izdelkov in čimmanj slabosti ter bo istočasno enostaven in cenen za izdelavo in uporabo.

Razvoj standardizacije

V zgodovini standardizacije najdemo že zelo zgodaj pri razvoju in izdelavi orodja in podobno. Človek je že zelo zgodaj spoznal prednosti enotnih delovnih postopkov in oblik. Že, ko je izdeloval glinaste lonce, kmalu ni več oblikoval vsakega posebej drugačne oblike, ampak si je izbral tipične modele.

Najdbe iz različnih delov sveta to potrjujejo.

Že Egipčani so uporabljali enotno opeko, prav tako so imeli standardne dimenzije opeke Rimljani. Poznali pa so že tudi standardni instalacijski material. Cevi starorimskih vodovodov so bile izdelane iz kamna, vendar s presenetljivo natančnostjo in vse enake.

V dobi kapitalizma je dobila pomen sistematična standardizacija, ki ni več nastajala in delovala slučajno, ampak so se kapitalisti dobro zavedali, da bodo lahko s pomočjo standardnih izdelkov izdelovali mnogo ceneje in si tako ustvarili večje dobičke. Pa tudi industrija je tako napredovala, da je zahtevala hitro zamenljivost delov in splošno uporabnost.

Ljudje pa niso prišli do takih zaključkov brez potrebnih izkušenj.

Zgodilo se je na primer, da sta dve sosedni državi zgradili vsaka na svojem ozemlju železnico, vendar vlak ni mogel iz ene države v drugo zato, ker je bila širina tirov v obeh državah različna.

Danes se s takšnimi problemi ne srečujemo več. Nihče ne pomisli, če recimo pregori žarnica, da bi jo dal zato posebej izdelati, povsem logično se nam zdi, da bo žarnica, ki jo bomo nabavili v trgovini uporabna, da se bo dala priviti, da bo svetila in še, da ne bo draga. To pa je le majhen primer iz kompleksnega področja standardizacije.

V Ameriki so nastajali industrijski standardi v posameznih

industrijskih vejah neodvisno drug od drugega. Zaradi vedno večje proizvodnje — masovna proizvodnja — so v ZDA že zelo zgodaj spoznali pomen standardizacije. Potrošniki niso bili več zadovoljni s tem, da so lahko kupili ceneno blago, temveč so zahtevali tudi blago, ki je uporabno in dobre kvalitete, z eno besedo: zahtevali so standardne izdelke.

Najbolj opazno se je to zgodilo v avtomobilski industriji, kjer je Ford leta 1900 zahteval, da se z gospodarskimi ukrepi zniža cena izdelave avtomobilov, zvišajo pa plače delavcem, da delavci tako lahko postanejo potrošniki lastnih izdelkov. To pa je zahtevalo od industrije racionalnejšo proizvodnjo s pomočjo intenzivnega standardiziranja polizdelkov, izdelkov in postopkov za izdelavo. Tako so nastali »Company standard«, ki so bili podlaga za standarde v več industrijskih vejah. Ti standardi pa niso bili pomembni le za čim racionalnejšo proizvodnjo, ampak tudi za sporazumevanje med proizvajalcem in trgovino ter potrošnikom.

Splošne koristi standardizacije

Standardizacija je v celotnem gospodarstvu s standardi in predpisi odločilna za smotno porabo materiala in časa, za povečanje delovne storilnosti, za zmanjšanje lastne cene in za povečanje uporabnosti proizvodov.

S pomočjo standardov dosežemo:

1. izboljšanje kvalitete;
2. enotnost in izmenljivost proizvodov in omejeno večkrat nepotrebno veliko število enakih proizvodov in njihovih sestavnih delov;
3. prihranimo material in delovni čas.

Prednosti in ugodnosti, ki nam jih nudi standardizacija na vseh področjih gospodarstva, so zelo velike in jih nikakor ne smemo zanemarjati. Standardizacija pa lahko doseže svoj namen le, če se uvaža sistematično in enotno po različnih vejah industrije in ostalega gospodarstva.

Za to mora v državnem merilu obstajati nek organ, ki skrbi za skladno razvijanje standardizacije. V naši državi opravlja tako nalogo Jugoslovanski zavod za standardizacijo v Beogradu.

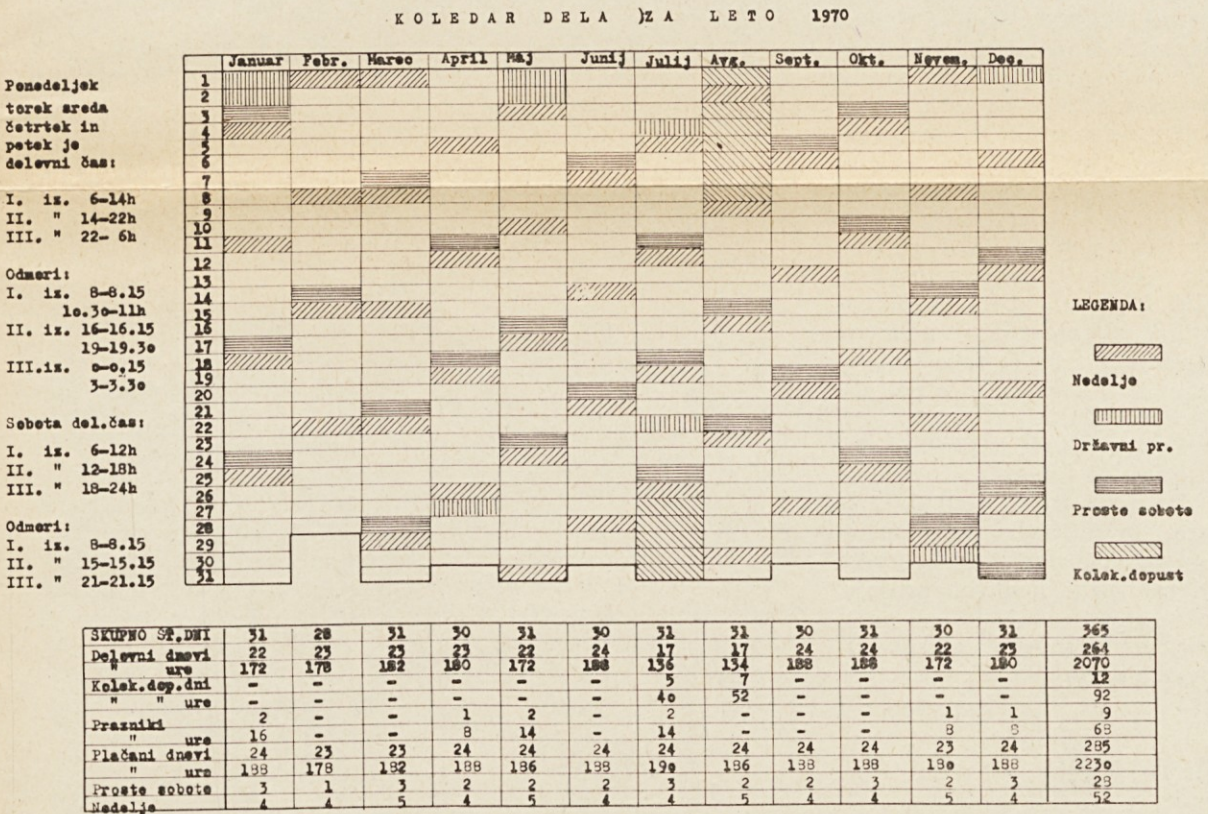
Delitev standardov glede na obseg veljavnosti

Standardi se glede na obseg veljavnosti delijo na:

1. Mednarodne
2. Državne
3. Tovarniške ali interne standarde.

Mednarodni standardi

Na področju mednarod. standardizacije deluje Mednarodna organizacija za standardizacijo (ISO), njen centralni sekretariat je v Ženevi. Cilj te organizacije je vsklajevanje državnih standardov vseh držav članic te (Nadaljevanje na 6. str.)

Na pravi poti

(Nadaljevanje s 1. str.)

»E« programu. Ko so si ogledali vse vzorce ostalih proizvajalcev, so se odločili za naš program »E« z motivacijo, da je pohoštvo, ki po kvaliteti, estetiki in funkciji ustreza njihovim razmeram in delu.

Takih primerov je še in še, zakaj z našimi sistemi smo zajeli bistvo poslovne organizacije in to pohoštvo od vseh najbolj ustreza sodobnemu pisarniškem poslovanju. Izbrali smo torej prave oblike in pravi način ter program dela, zato je prodaja in s tem delo že s te strani zagotovljeno.

J. H.

NASVET

Pozno zvečer sta se dva dobro okajena vinska bratca skupaj vračala iz gostilne. Prvi jo je korajžno mahal proti domu, drugi pa je bil vedno bolj potrzan, ga je prvi vprašal, kaj mu je. Drugi je odgovoril: »Imam hudo ženo in bo spet ropot. Najraje ne bi šel domov, kaj naj storim?«

Prvi mu je odgovoril: »Naredi tako, kot sem jaz pa imam sedaj mir. Ko prideš domov te bo žena začela zmerjati, ti pa pojdi brez besed k omari in začni razbijati krožnike pa boš videl, da bo vse v redu.«

Drugič se srečata v treznem stanju in prvi ga povpraša:

»Si zadnjič naredil tako, kot sem ti rekel?« »Sem!« »In kaj potem?« »Žene ni bilo doma!«

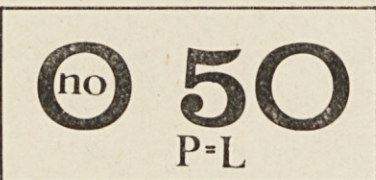
Družbeno politične organizacije tovarne »Stol« želi v novem letu članom kolektiva čimveč osebnih in delovnih uspehov!

Moderna balada

Megla,
sneg,
avto nov
resk tresk
sled grobov

-ič

REBUS

Standardizacija, njen pomen in razvoj

(Nadaljevanje s 5. str.)

organizacije in izdelava mednarodnih standardov, ki veljajo za države članice neobvezno kot priporočila, ki imajo namen razvijati skupno sodelovanje v industriji, znanosti in ekonomiki. Taki mednarodni standardi, čeprav veljajo kot priporočila, pa so potrebni in osnovni pri mednarodni delitvi dela.

Državni standardi

Danes ima že skoraj vsaka država svojo državno standardizacijo, ki ima namen, da izdeluje standarde, ki lahko veljajo kot priporočila ali pa so obvezni v okviru države. Nekaj oznak državnih standardov:

Anglija — BS, Čehoslovaška — ČSN, Francija — NF, Jugoslavija — JUS, ZR Nemčija — DIN, Nemška demokratična republika — TGL, Sovjetska zveza — GOST. S pomočjo državnih obveznih standardov so nekatere države dosegle poenotenje in urejenost do največje mere.

Med take države sodijo Sovjetska zveza, ZDA, ZR Nemčija, Francija itd. Za lažjo predstavbo primer:

V Jugoslaviji imamo okoli 30 vrst različnih strojev za tkanje blaga, v ZDA pa le 3 vrste takih strojev. To je zgovoren podatek, koliko cenejše je vzdrževanje, če so stroji enaki, kot pa če je toliko različnih. Kot se je v ZDA pričela standardizacija decentralizirano, pa je v SZ leta od vsega začetka centralizirana, standardi GOST pa so kot zakoni strogo obvezni.

Standardi v Jugoslaviji

Že pred drugo svetovno vojno so standardizacijo, nekajkrat poskusili uvesti, vendar je to preprečila vojna. Po vojni se je pričelo delo na tem področju leta 1950. Danes se s standardizacijo v državnem merilu ukvarja Jugoslovanski zavod za standardizacijo, ki v sodelovanju z gospodarskimi organizacijami izdeluje JUS standarde, od katerih so nekateri obvezni, drugi pa so samo priporočila in so neobvezni. Vsi standardi JUS so izdelani na podlagi izkušenj in prakse v naših podjetjih. Na podlagi tega se izdela osnutek standarda, ki se ga da v diskusijo vsem gospodarskim in drugim organizacijam, ki so za standard zainteresirane. Te organizacije pošljejo Jugoslovanskemu zavodu za standardizacijo svoje pripombe in spremembe. Na podlagi teh pripomb izdelajo standard, ki je od dne, ko stopi v veljavo, podlaga za delo. Če pa je standard obvezen, ga je treba v celoti brez oslapanja upoštevati.

Doslej je v veljavi že čez 6500 JUS — standardov vseh vej gospodarstva in drugih dejavnosti; za lesno industrijo je izdelanih 425 standardov. To je sicer malo v primeru z državami, ki imajo več desetisoč standardov, vendar veliko glede na to, da imamo standardizacijo šele 19 let. Na tem področju nenehno deluje veliko število komisij, ki pripravljajo standarde, ki bodo še izšli.

Tovarniška ali interna standardizacija

Standardizacija prinaša gospodarstvu koristi:

1. če je vpeljana tudi v najmanjših delovnih organizacijah;
2. če izkoriščamo vsa področja njenega delovanja;
3. če jo prilagodimo potrebam;
4. če ljudi v gospodarski organizaciji s standardizacijo seznanimo.

Ti pogoji pa pri nas v marsikateri izmed gospodarskih organizacij niso izpolnjeni. Tega je kriv hiter tehnični razvoj, pri čemer se je zanemarjalo službe, ki ne vplivajo direktno na proizvodnjo, čeprav lahko ravno za standardizacijo trdimo, da je ena od najvažnejših osnov za moderno proizvodnjo. Standardizacija pospešuje proizvodnjo, povečuje produktivnost in zmanjšuje proizvodne stroške.

V kratkem času pa se je že precej gospodarskih organizacij odločilo za organizacijo službe za standardizacijo. Te službe izdelujejo standarde za potrebe gospodarske organizacije, standardi pa morajo biti v okviru odgovarjajočih JUS standardov. Mnogokrat pa so tudi podlaga za JUS. Tako imajo TZ Lito-stroj LIS (Litostroj standard), ki so bili dobra podlaga za izdelavo nekaterih JUS standardov.

Standardizacija v naši tovarni

V naši tovarni se je prav tako pokazala potreba po tej dejavnosti. Že pred uvedbo te službe se je na tem področju marsikaj naredilo, vendar so to delale nekatere službe le občasno in neobvezno.

Naloga službe za standardizacijo je, da v čim večji meri usklajuje in poenoti polizdelke, material in v končni fazi: izdelke, tako da bo katerikoli izdelek sestavljen iz standardnih polizdelkov uporaben pri več tipih naših izdelkov, da bo za njegovo izdelavo potrebnih manj različnih šablon in drugih pripomočkov, polizdelki pa se bodo lahko delali v večjih količinah na zalogo, stroški izdelave bodo manjši.

V naši tovarni deluje služba za standardizacijo v sklopu kontrolne službe, kar je zelo pozitivno, ker se lahko pomanjkljivosti v proizvodnji neposredno registrirajo in se takoj rešujejo. Poenotenje polizdelkov in s tem izdelava standardov poteka tako, da se istočasno obdeluje polizdelek podobnih tipov, da se jih v tej obdelavi v skladu z možnostmi čim bolj izenači ter izdela standarde, veljavne za našo tovarno, ki imajo oznako STS, kar pomeni »Stol standard«. Pri tem delu upoštevajo oblike, zahtevano točnost, elemente, ki jih narekuje tehnološki postopek, standardne dimenzije materiala, pomožnega materiala in obstoječe pripomočke za izdelavo (šablone ipd.), obstoječe standarde JUS in po potrebi tuje standarde, ki pa jih je na področju pohištva in še posebej se-

dežnega pohištva zelo malo.

Končni cilj tega dela je, da se v proizvodnji ustvari še večja urejenost in enostavnost, da je za nek izdelek, ki ga izdelujemo, s standardom predpisana oblika, material, tehnološki postopek, pomožni material, embalaža in embaliranje, priprava za odpremo. Vse to pa mora biti predpisano tako, da je za dane pogoje idealno in najcenejše. Zato je cilj standardizacije posredno tudi ekonomskega pomena: v obliki prihranka na materialu in času ter omejevanju prevelikega števila različnih polizdelkov. Na tem področju je še veliko dela, vendar bomo s sodelovanjem služb in v sodelovanju z Jugoslovanskim zavodom za standardizacijo lahko dosegli zaželene rezultate.

Pušnik Dušica

Važno za prosilce stanovanj in kreditov

Stanovanjska komisija ima v evidenci prošnje za stanovanja še od leta 1963. Ker so si med tem časom nekateri prosilci sami uredili in rešili stanovanjsko vprašanje, niso pa tega sporočili stanovanjski komisiji, jih komisija še vedno vodi v evidenci. Ker takšen način ovira realne in dejanske potrebe, se smatrajo vse do sedaj vložene prošnje za brezpredmetne. Prosilci, ki še reflektirajo na stanovanja morajo vložiti ponovno prošnje, ker bo le tako mogoče ugotoviti, kakšne so še potrebe po stanovanjih.

Isto velja tudi za prosilce stanovanjskih kreditov.

Da ne bo dvomov: tisti, ki še prosi in reflektira na stanovanje oziroma stanovanjski kredit, mora vložiti ponovno prošnjo, ker vse do sedaj vložene prošnje komisija ne bo več obravnavala in jih bo vzela iz evidenc.

Franc Sepec

POPRAVKI

V prejšnji številki »STOL« se je vrinila napaka pri »Besedi urednika«. Vse podpisane prispevke tudi honoriramo po 30 starih dinarjev a ne 60 S din za vrstico v časopisu kot je bilo pomotoma objavljeno. Vse dopisnike prosim, naj ta popravek blagohotno upoštevajo.

Pri besedilu članka »Tehnika in metode obračuna v našem podjetju« se je vrinilo nekaj manjših napak, ki jih sedaj popravljamo:

— na 5 strani v šestem odstavku prve kolone bi moralo biti SU-KA 90—93 za ure in ne SU-KA vse;

— VK 21 je dodatek za nadurno delo (60 %) in ne dodatek za nočno delo;

— VK 22 — dodatek za nočno delo nastopa poredko v proizvodnji in ne »posebno« v proizvodnji.

Prosim vas, da to z razumevanjem upoštevate.

Kadrovske novice

od 16. 10. 1969 do 30. 11. 1969

Na novo sprejeti:

1. Anton BORŠTNAR (PE 3), nekvalific. delavec,
2. Mirko HOMAR (PE 3), nekvalificirani delavec,
3. Jernej HRIBAR (PE 4), nekvalific. delavec,
4. Stefka JAZBEC (PE 8), nekvalific. delavka,
5. Janko JUHANT (PE 3), strojni ključavničar,
6. Marjan Klemen (PE 3), nekvalific. delavec,
7. Anton KLEMENČIČ (PE 3), nekvalific. delavec,
8. Mirko MARTINJAK (PE 3), strojni ključavničar,
9. Jože MENCINGER (PE 1), nekvalific. delavec,
10. Julij OCEPEK (PE 3), nekvalific. delavec,
11. Franc PETEK (PE 1), nekvalific. delavec,
12. Ivan SEKAVČNIK (PE 1), strojni inženir,
13. Sonja SEKAVČNIK (PE 1), inženir arhitekt,
14. Gašper SLAPNIK (PE 4), nekvalific. delavec,
15. Ciril ŠPRUK (PE 4), nekvalificirani delavec,
16. Jože ŠARC (PE 8), mizar,
17. Jože ŠTRUKELJ (PE 8), mizar,
18. Ivan VEBER (PE 3), kuhar.

Odšli:

1. Ivanka BAUMAN (PE 7), nekvalific. delavka,
2. Slavica BORŠČAK (PE 5), nekvalific. delavka,

3. Slavka BOŠTAJN (PE 4), sekač,
4. Miha ERAZEM (PE 4), nekvalific. delavec,
5. Terezija HRIBAR (PE 5), nekvalific. delavka,
6. Vida HUS (PE 1), diplom. filozof,
7. Albin KAVČIČ (PE 1), nekvalific. delavec,
8. Valentin MIKLIČ (PE 3), nekvalific. delavec,
9. Daniel POLJANŠEK (PE 1), nekvalific. delavec,
10. Niko SAKULAC (PE 4), trgovski pomočnik,
11. Angela ŠUŠTAR (PE 5), priučena politirka,
12. Jože ŠUŠTAR (PE 3), nekvalificirani delavec,
13. Drago VEIT (PE 3), nekvalific. delavec,
14. Janko VIRIENT (PE 3), kovnostrugar,
15. Franc ZORMAN (PE 3), strojni ključavničar.

Iz JA so se vrnili:

Janko JUHANT, Jože MENCINGER, Franc PETEK, Jože ŠARC in Jože ŠTRUKELJ.

Na odsluženje kadrovskega roka so šli:

Albin KAVČIČ, Daniel POLJANŠEK, Jože ŠUŠTAR, Drago VEIT, Janko VIRIENT in Franc ZORMAN.

Za mizarja sta se izučila in opravila strokovni izpit: Valentin BREZNIK in Bojan ŠTUPAR.

Nušičeve anekdote

Srbski humorist Branislav Nušić je bil že v mladosti duhovit in odrezav. Ko je učitelj v šoli razlagal ljudske izreke in pregovore, je po razlagi vprašal malega Nušića:

»Ali mi lahko poveš kak pregovor?«

»Seveda. Na primer: Norec lahko vpraša več, kot mu more odgovoriti deset pametnih.«

Učitelj se je rahlo ujezil, ker je mislil, da to leti nanj, in je hotel vedeti še kak pregovor.

»Pametnemu zadostuje beseda.« je odgovoril Nušić.

Tedaj je učitelj odšel po upravitelja. Ko sta se vrnila, je hotel učitelj slišati še en pregovor.

»Nesreča ne pride nikoli sama,« je Nušić izpopolnil svojo zbirko.

Na vprašanje, kaj te telegraf, je Nušić dejal:

»Predstavljamte si veliko mačko, ki ima rep v Vranju, glavo pa v Beogradu. Če jo potegneš za rep v Vranju, zamijavka v Beogradu.«

»Kaj pa je radio?« so ga vprašali prijatelji.

»Ista stvar, samo brez mačke.«

Hudomušnež je vprašal Nušića:

»Gospod Nušić, po zakonu o neuničljivosti materije se v naravi nič ne izgubi. Povejte mi torej, kaj se zgodi s tistimi leti, ki jih ženske tako skrbno prikrivajo in taje?«

»Kaj? Tega ne veste? — Ta leta navadno dodaja starosti svojih prijateljic.«

Anekdote

Našemu šoferju Francetu se je lansko leto na službenem potovanju po Srbiji in Makedoniji zgodilo naslednje:

V Beogradu je France zapečljal na prednostno cesto in ni upošteval prednosti nekega rekorda. Na srečo se je vse končalo brez nezgode.

Direktor ga je nato opozoril: »Ali niste videli, da ima rekord prednost?«

France pa je odgovoril: »Če je imel prednost, naj bi pa prej prišel.«

J. H.

Ugledna dama je vprašala Twaina, če ima rad knjige in če jih zbira. »Seveda,« ji je pritrdil. »Če so vezane v usnje, lahko na njih sijajno nabrusim britev. Z ničimer ne moreš bolje podložiti majavo mizo, kot

s tanko knjigo. Veliki svetovni atlas sijajno zakriva luknjo v mojem strtem ogledalu. In moj pes se ničesar ne boji tako kot debelega angleškega romana, ki mu ga vržem v glavo...«

Srečanje Marka Twaina s francoskim pisateljem Paulom Bourgetom je postalo slavno. Francoski pisec se je norčeval iz pomanjkanja tradicije v Ameriki.

»Kadar Američan nima drugega dela, lahko študira svoj rodovnik od starega očeta dalje,« ga je zbodel Francoz.

»Res je,« prizna Mark Twain slabost svojega naroda, vendar vrne Bourgetu milo za drago:

»Kadar pa Francoz nima drugega dela, lahko ugiba kdo je njegov oče.«

